

ԾԱՂԻԿ շաբաթը երկու ան-
գամ կը հրատարակուի Զորեք-
շաբթի եւ Շաբաթ օրերն : —
Տարեկան բաժանորդագրութեան
գինն է 100 զրուլ արծաթ : —
Վեցամսեայն 50 . — Գաւառաց
չամնը 115 զրուլ : — Վեցամ-
սեայ 60 . — Եպանուցման տողը
5 զրուլ :

Որ եւ է նամակ կամ գրութիւն
պետք է ուղղել,
Առ Արտօնատէր և Տնօրէն
ԱՆՏՕՆ ՍԱՔԱՅԵԱՆ
Էսկի Զայթիւէ ճատէէսի
Նշան էֆ. Պէրպէրեանի Տպա-
րանն :

40 **ՓԱՐԱ**

ՀԱՅԳԵՐ

ФИГУРЫ 40

ବୁଦ୍ଧି କାନ୍ତି ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ ପରମାଣୁ

964038

Կը խնդրուի Ծաղիկի ազնիւ Բա-
ժանոցըներէ, որ աստ, ի գաւառս
և յարտասահման: բարեհաճին ան-
յապաղ լցել իւրեանց բաժնեցինը:

Կը յուսանք թէ ոոյն հրաւէր կրկ-
նելու այլ եւս հարկ չմնար զի մեղ շատ
հաճելի չէ :

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ազգային տեսութիւն. (Ընդհանուր պիճակ
գաւառաց Հ.-Արհեստք և առեւտուր. —) Մեր պատասխանը. —Թատերական ներկա-
յացմանք. —Ակամայ միաւլ մը. —Ծաղիկ Ման-
կանց. —Վոտնին տեսաբաններ. (Քրամսումայի-
հետեւանքները). — Կնային բարյական. ա-
ռածներ. —Այլ եայլք. —Գոշ էյէնձէլէրի. —
Անյարմար ամուսնութիւն մը ՅԱտաքազար —
Տէկին Բանդալոն (Վիպասանութիւն. — Ծա-
նուցմունք,

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵԴԱՆՈՒՐ ՎԻՃԱԿ ԳԱԽԱՌԱՑ

2

ԱՐՀԵՍՔ ԵՒ ԱՌԵՒՏՈՒՔ

Երբ կը խօսէինք մեր նախորդ Ազ-
գային Տեսութեան մէջ ի Հայաբնակ
գաւառս տնտեսական պայմանաց վը-
րայ , կ'արժէ որ այս հրտապատճենոց
մասին փոքր ինչ ընդարձակենք . մեր

Հայեացք և խօսինք այնքան ինչ, որ
մեր ընտրած նի. թը կը շահագրգռէ
զբնթերցողս :

Բայց, նախապէս հարկ կը համարինք անցողաբար յետագարձ ակնարկ մը դարձնել մեր յուզած խնդրոյ վրայ:

Հայք լանցելումն , լորպէս կը վե-
կայեն ազգալին և օտարազգի պատ-
միք , բաց ալլոց՝ էին արհեստագէտ

և առեւտրիկ ժողովուրդ, որի համար զորդակցութեան էին ընդ պարս, Փիւնիւ կեցիս, Հնդիկս. և այլն և առայս մեծ համբաւ ու հոչակ հանած էին, այնպէս որ նոյն ժամանակաց պետութիւններէ բազումք—Ասիական և թէ Եւրոպական—ինչպէս նաեւ վերջին ժամանակները՝ որ կը փափագէին իւրեանց նըրկրի նիւթական զարգացման ոյժ և մզում տալ, Հայ գաղթական ներ կը հրաւիրէին՝ տալով նոցա շատթանկագին արտօնութիւններ, որպէս ըրաւ նաեւ փառապանծ և լաղթականն Ուլյթան Մէջմէտ Բ:

Զայս բան կ'ընէին , վասն զի Հայք
շատ մեծ իրաւամբ ճանչուած էին իրը-
քաջ արհեստագէտ , վաճառական ,
ճարտարաբուեստ , ուշիմ , քաղաքա-
կըթիշ և բարեբարոյ մի ժողովուրդ և
իրը այն կը վայելէին մեծ յարգ , պա-
տիւ ու համակրօւթիւն .

Մենք ընդ այս լի ազգին հպար-
տութեամբ երբ 1867ին զառաջին
մեկնեցամբ Աստորի ամփունքէ և Հա-
յաբնակ գաւառու, կը դարձնեմք մեր

ուշագրութիւնը քննելու և ուսումնակրթութէ համար թէ տակաւին նոյն ժողովուրդ են չայր.

Մեր խղճամիտ հետազոտութեանց
արդիւնքը սա եղաւ թէ՝ Հայք ստու-
գիւ շատ ուշիմ և հանճարեղ են իինչ-
պէս նաեւ տուրեւասիկ ժողովուրդ ,
բայց տեղ տեղ գժբաղդաբար կօրու-
սած են իւրեանց արհեստագիտական
առաւելակշիռ գերք և այդ ոգի գը-
րեթէ վարելու վիճակի մէջ էը :

Անշուշտ այս ըսել չէ թէ Հայոց
ձեռքն արհեստ չկայ կամ չէ մնացած,
սակայն պարրերութիւնն անբաղդատե-
լի է, երբ ի Կախ գնենք այն փայլուն
վիճակի հետ. որոշմ Հայ տարբն,
ինչպէս ըսինք, որոյն իսկ ըստ արտա-
քին պատմագրաց շատ զարդացեալ
էր և յառաջադէմ.

Ընդ այս՝ այն օրէ գարձուցինք
մեր ուշադրութիւնը և կը բացատրէ-
ինք մեր տպաւորութիւնները նոյն ա-
տեն Մասիս և Մանզումէի-Եֆքեար
աղջային լրագրաց մէջ «Հայէան Նամ-
էան» իսորագրին ներքեւ և «ՍիՍԱկ»
ստորագրութեամբ:

Մենք որ մեր գործոցը նկատմամբ
բնաւ յաւակնութիւն տածած չենք,
մանաւանդ թէ համեստութիւնը մեղի
կանոն և սկզբունք դրած ենք, պար-
տաւորեցանք այս անգամ, և գլութէ
միան ցառաջինն ըլլալով՝ իր բացա-
ռութիւն մեր գծած համեստութեան
շրջանակէ դուրս ենել, և այն ալ ինք-

նապաշտպանութեան համար և եթ :

Մեր այս ակամայ շեղումի պատճառն է մեծայարդ Սրբիար էֆէնտիի մեզ վերաբերմամբ Մասիսի մէջ այն ակնարկութիւններ՝ որոց համեմատ արհեստական ուղղութեան հրատարակիչը՝ և կավասեան սպայն այսինքն, մեր շատ յարգելի Պ. Գրիգոր Նիկողոսնանն է եղեր, և, որպէս կը հետեւի, մենք նորա գաղափարաց հետեւողն եղած ենք, որով այդ արհեստական ուղղութեան գաղափարի հրատարակութեան պատճառաւ փառքը չենք ըսեր—մեզ չփերաբերիր:

Բարի, բայց Մշակի հրատարակութիւնը, ուր գրած է յարգելին Պ. Գրիգոր Նիկողոսնան՝ տեղի ունեցած է 1872ին, մինչդեռ մենք այդ ուղղութեան վրայ գրած ենք 1867ին Մասիսի և Մանզումի մէջ :

Ուրեմն, ճշդապէս կը հետեւի թէ մենք Պ. Գր. Նիկողոսնանի քարողած արհեստական ուղղութեան գաղափարի հետեւող և օրինակողն եղած չենք.

Բայց եթէ այնպէս իսկ լինի, ի՞նչ կը հետեւի ադկէ միթէ գաղափարք անհատներու ստացուածք կամ սեպհականութիւններ են. ոչ ապաքէն մարդիկ որ խորհելու և գատելու կարողութիւն ունին, կրնան որ և է բանի վրայ մի և նոյն կարծիքը յայտնել և նյինատեսակ գաղափար յղանակ:

Շատ պարզ է այս և անվիճելի: Մենք, որպէս բացատրեցինք, մեզ տյդ գաղափարի գոյացումը ոչ պատհական է և ոչ ալ հետեւողութիւն, այլ պարզապէս արդիւնք է այն ներշնչութեան, զոր պատմութիւնը, երկարժամանակեայ ազգային կեանքի փորձառութիւն, հետազոտութիւն և ճանապարհորդական նկատողութիւններ ազգած են:

Ուրիշ հարց է թէ Արքիար էֆէնտի արհեստական ուղղութեան գաղափարի հակառակ է եղեր. ազատ է այնպէս լինելու, և, հետեւաբար, պաշտպան կանգնելու իւր ուղածին չափ այն կարգ մասնաներու, որոց մենք համակիր չենք այն պատճառներու տեսութեամբ, զոր բացատրեցինք լընթացս մեր «Ազնեսոր ոորմէ որ ճարդ ըլլո» յօդուածներով, յորս սակայն ջերմապէս պաշտպանելով և շեշտելով հանդերձ խնամեալ նախակըթութիւնը

տարածելու կենսական պէտքին վրայ՝ բացատրած ենք միանգամայն բարձրագոյն կրթութեան հարկը և մատնանիշ ըրած գիտութեան և ոչ թէ կարգ մը աւելորդ սնիւններու կարիքը:

Ահա ասոնք են մեր ոկրտունք և գաղափարք, որ ոչ թէ յետադիմական՝ այլ գործնական գաղափարներ են նոյն իսկ ըստ վկայութեան ձեռնհաս անձանց, որոց կարծիքն ու դատողութիւն շատ մեծ արժէք և կիրու ունի:

Այս առ հարկի բացատրութիւններէ յետոյ՝ մեր կողմէ կը փակենք միջադպէս և կ'անցնինք շարունակելու մեր յօդուածներ, որ անկեղծ համոզման փորձառութեան, ազգային կեանքի հետազոտութեան, ուսումնամասիրութեան և ճանապարհորդական նկատողութիւններու արդիւնք են. և մի և նոյն ուղղութիւնը, որով կը գրէնք Լոյսի և ուրիշ թերթերու մէջ ոյր նըպատակն է նաեւ մեր ազգայնոց քիչ շատ նիւթական բարեկեցութիւնը, զոր կ'երեւայ թէ ընդունիր Արքիար էֆէնտի:

Ուրեմն, կը կնքենք մեր խօսքն, յայտնելով թէ խօսք հասկցողին շատ բարեւ:

ՄԵՐ ՊԱՏԱՄԽԱՆԻ

Նախորդ թուով հրատարակեցինք ի գում-գափուէ առ մեզ ուղեղեալնամակը, որ կը հարցնէր՝ Քուէարկութիւն թէ Խնամակալութիւն. և կը ջատագովէր այս վերջինը, զոր մենք կ'առաջարկէնք իրը միակ ազգու միջոց նոյն թաղինեկեղեցւոյ պայծառութեան, վարժարանի բարեկարգութեան և զարգացման. բարւոք մատակարարութեան և հասութից աճման:

Թող առարկեն թէ փոխ առնուած գաղափար մ'է այո՛, շատ ճիշդ է, զոր մենք հրապարակաւ կը խոստովանինք և զոր արդէն յայտարարած ենք՝ թուելով այն մեծ օգուտներն ու գերազանց արդիւնքները, որ ակներն են ի Բերայ և ի Ղալաթիա, որք կը կառավարուին ի ձեռն կարող Խնամակալութիւններու.

Ի Դում-գափու տեղական պայմանք, կուսակցական ամուլ պայքարք և ընդհանրապէս տիրող անտարբերու-

թիւն նոյն բանը կը պահանջեն, և մեր համոզումն այն է թէ՝ գէթ առ այժմ և ի փորձ՝ Խնամակալութեան մը հաստատումը կրնայ օգտակար ըլլալալ, այնինչ քուէարկութեամբ ընտրեալ թաղ. խորհուրդք—փափագելով ու աշխատելով հանդերձ՝ գտբաղդաբար չեն կրցած ոչ եկեղեցւոյ հասոյթներն աւելցնել և ոչ ալ բարձրացնել վիճակը նոյն բազմահայ և ընդարձակ թաղի վարժարանին, որ շըրջապատեալ է նաեւ բազում այլակրօն վարժարաններէ:

Բայց ի՞նչ ըսել և ի՞նչ ընել. երբ շահագէտ օմանք ջանահնար կը լինին հասարակաց գաղափարները պղտորել Խնամակալութեան հաստատումն իրը արժանապատուութիւն վիրաւորող պղարգայ մը ցուցնել, իրաւանց զըրկում նկատել տալ և ըսել. կրկնել ու յեղեղել այնպիսի բաներ՝ յորս ճշմարտութիւնը իւր բացարձակ բացակայութեամբը կը փայիի, և գտբաղդաբար թաղեցւոց մաս մը միամտաբար կը հաւատայ, և ներուի ըսել, նաեւ գործիք կը լինի այնպիսեաց՝ որոց բերնին մէջ թաղի արժանապատուութիւն, սահմանագրական իրաւունք, հասարակաց օգուտ և հանրութեան շահ կայուած նուիրական և յարգելի բառերը միամիտներ որսալու առձեռն դրամագլուխ են պարզապէս, և այս կարգի անձնաւորութիւնք միայն այս թաղի մէջ չէ որ կը փային, կը սնանին և ժողովրդեան մարդ կը ճանչուին, իրը թէ ժողովուրդը լինէր մի անջատ մարմին և ունենար իւր ուրոյն շահերը.

Բայց ուրիշ հարց է եթէ ժողովուրդը մեծամասնութեամբ քուէարկութեամբ թաղ. խորհուրդոյ ընտրութեան մասին կարծիք և որոշում կը յայտնէ, յայնժամ փոքրամասնութիւնը պէտք է համակերպի մեծամասնութեան կամացը՝ իրեն վերապահելով սակայն վարժարանի բարեկարգութեան և բարձրացման համար իւր արդար պահանջումը, որ անշուշտ ընդհանրութիւնն է:

Կը հետեւի թէ մենք ոչ կարծիք և սկզբունք փոխած ենք և ոչ ալ մեր նախորդ հրատարակութիւնները հակասութեան ենթարկած.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱԾՈՒԽՆՔ

Նրկու թատերական ներկայացմունք պիտի տրուին երկու բարենպատակ հաստատութեանց՝ մին ի նպաստ խասդիւղի ներսէսեան երկսեռ վարժարանաց՝ վազը ցերեկ ժամ 6ին թերայի Նոր թատրոնը՝ ընդ հովանաւորութեամբ Վահեմ Ռւնձեան Արիկ էֆէնտի և ինամօք Կարգադիր Մասնախմբի մը .

Այս ներկալացման պիտի մասակցին Պ. Հ. Ադամեան :

Իսկ միւսն ի նպաստ Գում-գափուի և միացեալ թաղից Ազգատախնամ Ընկերութեան՝ այս գիշեր ի Վէջնէնիլէր թատրոն, Մնակեան խմբին կողմէ :

Մենք բոլորովին անօգուտ կը համարինք ազնիւ ազգայնոց ազգասիրական զգացմանց կոչում ընել, վասն զի այդ կրկին հաստատութիւնք արժանի են ընդհանուրի համակրութեան և քաջալերանացը՝ իւրեանց նպատակաւը, որ ստուգիւ շատ յարգելի է :

ԱԿԱՄՍՅ ՎՐԻՊԱԿ ՄԸ

Նախորդ թուերէ միոյն մէջ նշանակած էինք անուանքն այս Հա, Տիկնանց՝ որ Շէֆագաթ պատուանշանի արժանացած են :

Սակայն նոյն առթիւ մոռցած էինք նշանակել անունն արքունի Ասկերչապետ նշաստաճեան էֆէնտիի մօր՝ Ազնուա. Ելպիս Տիկնոջ՝ որ Գ. կարգի Շէֆագաթ պատուանշան ստացած է:

Ուզզելով մեր այս ակամայ սիսալ, նոյն պատուանշանը կրող Տիկնանց թիւը կը հասնի վեցի :

ԾԱՂԻԿ ՄԱՆԿԱՆՑ

Հրատարակուեցաւ երրորդ թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ՝

Հիւանդ աղջիկը. — Մանկութիւն երեւելի արանց. — Լեզու սորվելու նոր եղանակ մը. — Պատահար մը մեծ ձանքուն վրայ. — Բիլաթ լերան երկաթուղին. — Մանկական զուարձալիք. — Ճամբորդութիւն ի հիւսիսային բեւեռ. — Համառօտ տեղագրութիւն երուսալէմի. — Պատասխան :

ԱԲԾՆԻՆ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

(Դրախոմայէ հետեւանդնէրը)

Խեղճ մարդը դռնէն դուրս ելաւ, բայց կը կաղար՝ քան թէ կը քարէր, կը մղուէր, քան թէ կ'երթար. դինով չէր, բայց բոլորովին իր անձին ալ տէրը չէր :

Մէյ մ'ալ յանկարծ ճանքուն վրայ իր հինաւուրց բարեկամներէ մին պատահեցաւ.

Օ, բարի տեսութիւն, Ամբակում աղա, կարգուեցար տէյի ալոչափ ալ քիթդ մեծնալ, աս ըլլալու բանէ. մենք որ քու բարեկամներդ ենք, բնաւ չենք նախանձիր. Աստուած տայ, էր աղէկ ալ գրախօմայ առեր ես. օխ, օխ, շիտակը շատ ուրախ եղանք, բայց բարեկամներդ մի՛ մոռնար . .

— Էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, Աստուծու բարին, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛ . .

— Կարծեմ հարբուխ էք եղեր, Ամբակում աղա, թո՞ղ դուրս չելլէր. փառք Աստուծոյ կարօտ մէկը չես որ անպատճառ շուկայ երթալու պէտք ունենաս. արդէն գործերն ալ իրար չեն ուտեր կոր եա:

— Այո՛, բայց, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, կարեւոր գործ մը ունիմ, շատ ստիպողական, անոր համար, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛.

— Բայց, Ամբակում աղա, շատ գէշ տեսակէ հարբուխ եղեր էք, պէտք է որ գոնէ մէկ երկու օր հանգիստ ընէք:

— Աչ, ոչ, անկարելի է, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, ներեցէք, ուշ կը մնամ, էօհէ՛, էօհէ՛, ուրիշ ատեն շատ կը տեսնուինք, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, մնաք բարով:

— Երթաք բարով, բայց ան չէ ամա, ի՞նչպէս էք. հանգիստ էք, գոհ էք ձեր ամուսինէն:

— Փառք տիրոջը. շատ աղէկ եմ, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛. մնաք բարով:

— Երթաք բարով, բայց աղէկ միտքըս եկաւ, Ամբակում աղա, տուներնիդ ո՞ր կողմն է, կուզեմ քաղաքավարական պարտքս կատարել, զոր ուշացնելուս համար ներողութիւննիդ կը կը խնդրեմ:

— Հոգ չէ, հոգ չէ, ուրիշ անդամ, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, շնորհակալ եմ. մնաք բարով.

— Երթաք բարով, սակայն մոռցաք ըսելու տուներնուրդ ո՞ր կողմը ըլլալը, էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, հիմա տունը չենք, կնոջս ազգականներէն մէկուն հիւր ենք, ուրիշ անդամ կը տեսնուինք, մնաք բարով,

— Երթաք բարով. կերեւայ թէ ըստիպողական գործ մը ունիք. շատ կ'աճապարէք կոր :

— Այո՛, շատ, շատ, մնաք բարով, մնաք բարով:

— Երթաք բարով, ի տեսութիւն. շիտակը զձեկ եղբօր պէս կը սիրեմ:

— Շնորհակալ եմ ըսելով սրունքները վերուց, և սկսաւ ճանբան շարունակել և գոհ ըլլալ այս հաղալէ, զոր կեղծած էր բարեկամին հետ երկար ատեն խօսքի չըռնուելու համար, վասն զի, ինչպէս յայտնի է, կուզէր ժամ առաջ Պէշիկթաշ հասնիլ, Ղաղեր աղան գտնել և իր առնելիքէն գո՞նէ քիչ մը բան փրցնել ոչ թէ պարտականներուն բերանը գոցելու, այլ իւր խօսք չհասկցող կնոջը ֆիստանցուն ճարելու համար.

Ամբակում աղան այս դառն մը տածումով շտապաւ գացած ատեն մէյ մ'ալ ուրիշ մէկն պատահեցաւ, որ նոյնպէս շնորհաւորելով իւր երջանիկ ամուսնոնթիւնը՝ կըսէր

— Ամբակում աղա, բնաւ չէի կարծեր թէ զմեզ գո՞նէ կէս բերան չըլլաւիրէք ձեր հարսանետցը՝ որ շատ փառաւոր կերպիւ կատարուեր է:

— Էօհէ՛, էօհէ՛, բայց, ես, էօհէ՛, էօհէ՛, կարծեմ թէ : . էօհէ՛, էօհէ՛, էօհէ՛, այո՛, կը լիշեմ որ . . էօհէ՛, էօհէ՛, . . ձեզի հրաւիրագիր զրկեցի . . էօհէ՛, էօհէ՛.

— Ինտո՛ր եղեր է որ ես չեմ ստացեր. շնորհակալ եմ զիս յիշած ըլլալնուրդ համար, բայց դուք շատ կը հազար, հիւր ենդ էք:

— Այո՛, գէշ, գէշ, շատ գէշ, մնաք բարով:

— Երթաք բարով. բայց այս վիճակի մէջ աղէկ չէք ըլլեր ո՞ր դուրս ելեր էք, պէտք է որ տունը մնայիք, անկողինը պառկէիք, և քրտինք բերող գեղեր ընէիք, կերեւայ թէ պաղառեր էք:

— Երդէն շատ կը քրտնիմ կոր . . էօհէ՛, էօհէ՛, ներեցէք, էօհէ՛, էօհէ՛, կը փափագէի ձեզի հետ երկարօրէն

տեսնուիլ, բայց . . էօհէ՛, էօհէ՛, ըստ
տիպողական գործ մը ունիմ . մնաք
բարով:

—Բայց, Ամբակում աղա, շատ գէջ
տեսակէ կը հազաք կոր աղէկ չէ .
տուն դարձէք և բժիշկ մը կանչել
տուէք:

—Մեր բժիշկը հիւանդ ըլլալուն
համար էօհէ՛ էօհէ՛ ահա ես անձամբ
իրեն կերթամ կոր. մնաք բարով:

—Սակայն գիտէ՞ք. Ամբակում ա-
ղա. ամեն բժիշկի չփառահացուիր. ձեր
բժիշկն արդեօք կը հասկնա՞յ այդ հիւ-
անդութենէն:

—Էօհէ՛, էօհէ՛, առաջին կարգի
վարպետ է . մնաք բարով:

—Բայց ի՞նչպէս կըլլայ ո՞ր ի՞նք ալ
հիւանդ է . կաղաշեմ, զգուշացէ՞ք :

—Փորձուած է, մնաք բարով :

—Ներեցէք, մոռցայ հարցնելու,
տիկին ի՞նչպէս է :

—Շատ աղէկ, էօհէ՛, էօհէ՛, մնաք
բարով:

—Անշուշտ գոհ էք այս երջանիկ
ամունութենէն:

—Շատ գոհ եմ. էօհէ՛. էօհէ՛. մը-
նաք բարով:

—Ուրախ եմ. և շատ ուրախ եղայ
նաեւ որ բաւական մեծկած դրախո-
մայ ալ տուեր է եղեր. շիտակը ասանկ
նեղ ատեն մը գէշ բան չէ . բայց ոտ-
քի վրայ մնացինք. հրամեցէք սրճա-
րան մը երթանք քիչ մը տեսնուինք :

—Ներեցէք. չեմ կրնար, էօհէ՛. էօ-
հէ՛. արդէն ուշ մնացի. մնաք բարով:

—Շատ աղէկ. բայց ուրիշ ատեն
տեսնուինք. զնեզ տեսնալ կուզեմ:

—Գլխուս վրայ . . էօհէ՛ . էօհէ՛,
մնաք բարով, մնաք բարով. ըսաւ և
հեռացաւ. բայց շատ բարկացած էր
այս անակնկալ պատահմանց վրայ. որ
արգելք եղած էին իր ճանքան շարու-
նակելու. և այս անգամ սկսաւ քո-
վընտի փողոցներէ երթալ. որպէս զի
ազատի այսպիսի ձանձրացուցիչ պա-
տահումներէ:

Մենք ալ հետեւինք իրեն իր գըլ-
խուն եկածները յաջորդ թուով մեր
ընթերցողաց նկարագրելու համար :

ԿԱՅԹԻՆ ԲԱՐՈՒՑԱԿԱՆ ԱՌԱՄՆԵՐ

Ընելիք տուն կիտծիր, ուրիշի
մ'ըսեր :

Ամենէն մենծ հիլէն շիտակութիւնն
է :

Երիկ կնկան կռիւի խառնուողը
պղտիկ կիյնար:

Մէխատիր չիկիտծողին տանը մա-
տըս ալ մոմ ընես նէ, կէնէ խըյմէթ
չիտէ կէնէ խըյմէթ չիտէ:

Ասուած մարդուս քէու քէու մա-
տըս աշկտ չըսեր, էղածը մեզի էօրիւ-
նէկ է ամա իշտէ կէնէ մենք վրանիս
չենք առներ:

Ամմեն մօրուքով տեսածի հարդ
մի' կիտնար:

Ավ որ օտարի եռմրուխ չէ կերեր,
տահա հում է չէ էփեր:

Տուռտ սըխէ կոցէ, տրացինդ կող
մի' պռներ:

Տուն մ'առներ, տրացին առ:

Առաջ ֆէսը լեցուր տէ ետկը
կարգուելու էլիր:

Յաջողութիւնը աաղանախի կլմանի:
էյէր ամանտ չի լեցունես նէ; ետկը
ճուրսուզ կը մեան:

Մարդը մարդուն էրէու կը նայի
ամա լլուած մարդուն միրտը կը նա-
յի:

Մարդու չի հաւնողը մարդ չէ :

Փարան ավուճի աղտ է:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Ամերիկացի նաւավար մը նաւ մըտ-
նելու վրայ էր նիու-Եօրքէն Հնդկաս-
տան ճանապարհորդելու համար. Ընդ-
լիացի մը որ ի՞նքինք անկէ խելացի
կը կարծէր՝ կը հարցնէ անոր.—«բա-
րեկամ, ուր մեռաւ հայրդ»:

«—Նաւաբեկութեան մէջ»:

—«Հապա մեծ հայրդ»:

—«Ճկնորսութեան գացած ատեն
փոթորկի բռնուելով ծովուն յատակը
գնաց»:

—«Հապա պապուդ հայրը»:

—«Անոր ալ նաւը ժայռի մը վը-
րայ խորտակելով ծովասոյզ եղաւ»:

—«Ուրեմն ի՞նչ յանդգնութիւն է
այդ ըրածդ որ գրեթէ նախնիքներդ
ծովու վրայ կորսուած ըլլանին գիտ-

նալովդ հանգերձ կու ալ նաւու մէջ
կը ծառայես»:

—«Պարոն ծօն Պալ» պատասխա-
նեց նաւավարը, «Խնդրեմ ըսէք թէ
ձեր հայրը ուր մեռաւ»:

—«Եիւր անկողնոյն մէջ ամենայն
հանգստութեամբ»:

—«Հապա նախնիքդ»:

—«Նմանապէս»:

—«Անանկ է նէ, ինչպէս կը հա-
մարձակիս գիշերները անկողին պառ-
կիլ քանի որ քու նախնիքդ հօն մե-
ռեր են».

* *

Երկու միամիտ գիւղացիք երթա-
լիք տեղերնուն հեռաւորութիւնը հար-
ցնելով երբ իմացան թէ ն ժամուան
ճամբայ է՝ մին ըսաւ «բան մը ըսել չէ,
ընկեր, մարդ գլուխ երեքական ժամ
կիյնայ քալելու»:

* *

Միլթօնի (Հոչակաւոր բանաստեղծ
Անգղ.) հարցուցին թէ ինչու համար
այն երկրի օրէնք՝ տասնեւչորս տարե-
կան տղու մը թագաւորելու հրաման
կուտայ. բայց ամենեւին օրէնք մը հը-
րաման չտար կարգուելու:

—«Պատճառը սա է որ» կը պա-
տասխանէ բանաստեղծը «աւելի դիւ-
րին է քաղաքներ կառավարել քան
թէ կին մը»:

* *

Բազում թատրերգութեանց հեղի-
նակ մը կըսէք իր բարեկամներէն մէ-
կուն որ իր աշխատասիրութեանցը յա-
ջողելուն վրայ զինքը կը շնորհաւորէր

—«Պարոն, մինչեւ հիմա տեսածներդ
բան մ'ըսել չեն. գրպանս պատրաստ
ունիմ երկու թատրերգութիւններու
յատակագիծը՝ զոր երկուքը մէկ օր
ներկայացնել պիտի տամ. մէկը ծրովա-
քազքին հրկիզութիւնն է»:

—«ԱՇ ծէր Աստուած», կըսէք բա-
րեկամը. ի՞նչ սարսափելի առնալան.
բայց ելնէ սրահը բռնկի նէ»:

—«Մի վախնար, կը պատասխանէ
հեղինակը, ամենայն պաղարիւնու-
թեամբ. ես ալդ բանը մտածեցի, և
անձի համար է որ միւս պատրաստնա-
ծը ծիէզերական ջրհեղեղն է»:

* *

Պարզամիա իրանտացի մը լսելով
որ հարիւր տասը տարեկան մեռնող

մարդու մը վրայ կը խօսին իբրեւ արտաքոյ կարգի բան մը ըստաւ.

— «Այսքան զարմանալու բան չէ այդ եթէ հայրս չմեռներ, հիմա ճիշդ հարիւր տասը տարեկան կը լլայ:

* *

Ազնուական տիկին մը բարուց մաք. րութեան մասին այնչափ հոգ կը տանէր որ որ մը դրքատունը կարդադրող նպաստորը սաստիկ յանդիմանեց, որովհետեւ այդ վերջինը մէկ աչքի մէջ էրիկ մարդ և կնիկ մարդ հեղինակներու գրքերը խառն ի խուռն շարած էր,

* *

Զուիցերիացիլ ալ միամիտ են: Օր մը Զուիցեր մը որ սաստիկ աչքի ցաւէ կը տանջուէր իւր մէկ բարեկամէն դարման կը խնդրէ որ կը սէր իրեն.

— «Անցեալ տարի ակռայիս մէկը անանկ սաստիկ կը ցաւէր որ գիշերները չէի կը նար քնանալ, քաշել տուի, ցաւն անցաւ անմիջապէս»:

* *

Հնկերութեան մը մէջ. Պարոն.—Օրիորդ խորին յարգանք կը աածեմ Զէղ համար.

—Պարոն, բացարձակապէս կ'ատեմ զջեզ,

—Ա՛հ, օրիորդ ընկերութեան մէջ գննէ քաղաքավար սուտեր շինելու վարժուեցէք!

Պ. ՀԱՄԱՄՁԵԱՆ

ԳԸՅ ՅԵԼԵՆՃԵԼԵՐԻ

(267 Նոմերուան պագըյէ)

—Ալէօն տօնկ, հէր քէս բեաղը-տընը չէքսին:

—Օխ, եա Մարի, շու սանա նին-պէթ եինէ միւսիւ Վէնսան իլէ տիւշտիւմ ա՛:

—Նէմէ՞ լազըմ, պէնտէ միւսիւ վիչէնիկէ տիւշտիւմ:

—Բեաղըտարընըզը եանընըզտա-քիլէրինէ կէօստէրմէեէնէքսինիլ վէկայէթ տիգդաթլը օյնաեանադմընըզ:

—Իլք օյունտա սէօյլէշէպիլէճէ-եիդ:

—Եվլիթ, Էվլիթ.

—Բէք ալէա, իլք օլան օյնաօըն:

—Ոկամպիլին վա՞ր մը, Մարի:

—Պիր գաչ սայը վէրէպիլիր:

—Տիշարտան լաֆ օլմաեանագ:

—Նէ՞ զարարը վար:

—Զարարը շու քի չօգ պիլկիճ ի-

սէն կէլ օյնուալըմ:

—Բէք էլի, բառթինիզի պիթիրին

տէ:

—Էօյլէ իսէ բառթիմիզին պիթ-

մէսինէ գատար սիլանս:

—Հայտէ օյնալընըզ:

—Աթ սկամպիլինի:

—Պօշա սէն Մարի, իւսթիւմէ կէ-

լիեօր:

—Աման միւսիւ Վէնսան, իքիլիմի

եէտիրմէյսին հա:

—Գօրդմա, պիթում, սէն սկամպի-

մնի վէր:

—Միւսիւ Վէնսան, մատմազէլ Քա-

թիյէ սկամպիլ վէրտիրմէ, սօղրա, բիւշ-

ման օլուրուըն:

—Անժուան, գա՞չ տէֆա թէքրար-

լաեանազըզ տէլշարտան գարըշմաեըն

տէյու, աթսանա՛ պագաերը շու պէյ-

գօզունու Քաթիկ:

—Պէնտէ պէյ եօք, իքիլի վար:

—Նասըն, պէյգօղ սէնտէ տէլի՞լ մի:

—Գօղ օլարագ իքիլիտէն պաշգա-

քեաղըտըմ եօգ:

—Մատամ քի պէյգօղ սէնտէ տէ.

յիլ, նիչին պիր գաչ տէֆալար պէյ-

գօղ իշմարը վէրիեօրսըն:

—Բառտօն տիլէրէմ, միւսիւ Վէն-

սան, կէօզիւմ ալըշմըշտա . . . :

—Էօյլէ իսէ զարար եօգ էփէն-

տիմ, սաննփէրիէն:

—Քա Մարի, շէյլէրին Անժուան

պու բազար էվիէնէճէ՞ք մի իմի՞:

—Աման գըզգարտաշ, պարիթ օլ-

սուն օնունտա էվիէնմէսի, պէն քէնտի-

մի պիլէլի հէր բազար էվիէնմէեէ գալ-

գըշենօր ամա, իքի ունու պիր եէրէ

կէթիրէմէեօր:

—Մարի կէնէ պաշլամաեալըմ օյուն

վագթը մէֆումսուղ լաֆլարա աալ-

մաեա:

—Նիչին մէֆումսուղ օլանագ է-

ֆէնտիմ, սիզիլէր իշին հոյլէ իսէ տէ,

պիզիլէր իշին բէք մունիմ պիր մատ,

տէ տիր:

—Էօյլէ օլուն, ամա, օյուն վագ-

թը պաշգա լագըրալ օլմազ:

—Թօհափ չէ յ, գօլթտակ միյիիզ հէմ օյնարըզ հէմ էյլէնիրիզ,

—Մատմազէլ Մարիյէ հէմէֆքեա-ըըմ:

—Մէրսիէրիմ միւսիւ վիչէնիկ:

—Իքի գարբուզ պիր գօլթուգտաս սըշմազ, աղնատըն մը Մարի, եա օյ-նամալը վէ եա գօնուշմալը, պագ գա-բուտ օլուեօրուգ, գըր պագալըմ շու թահիլը գօզունու:

—Պէնտէ թահիլը օլմատըտան պաշգա, գօզուն ըէնկինտէ քէհատ պիլէ եօգ:

—Էլ նիչին չէնեէնի սալլատըյօշ-ուն:

—Թօհափ չէ, գօնուշտուզում վա-գըթ էլպէթտէ չէնեէմ սալլամանանագ:

—Շու սէքիզլիի կէչուպիլիրսին Պա-թիսթ:

—Խայըր, պիր աշաղա:

—Գաբոււա:

—Աէօրտին մի շիմտի Մարի, սի-զէ տալտըլըմտան հիսապը շաշըրըպ գարուտ օլտուգ:

—Հա՛, հա՛, հա՛, սէն գօմանտան տանլըզ իտէմէյօրսուն տա, պիզի սէ-պէզ թութուեօրսուն:

(Տէլու)

ԱՆՑԱՐՄԱՐ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՑԱՏԱԲԱԶԱՐ

—Մօ տղայ, բարով երթաք, ինչ թէլաշէ ատիկա, թեւերդ սօթտեր ես ջուրը նետուող մարդու պէս:

—Մէյէր չե՛ս գիտեր, մէյէր չիմա-ցա՞ր . . . :

—Ինչը, ինչ կայ որ:

—Ույվանս աղբարը կը կարգենք, ես աշի պաշի եմ, գուն ալ հրամմէ աս գիշեր որ փիլավին բերանը բացած ատենը փարայ ձգես:

—Հիմա խելքիս կուգայ, ծո ատ տարիքին մէջ էլերէ տէ կը կարգուի:

—Պէհէ Ակոյ, տահա քանի տար-ուան է տէ, աղուաներուն ու մազերուն մի նտիրը գլխուն նավազիլ իջաւ տէ մազերը ճերմկցուց, աղուանեըն ալ թափեց:

—Ճանը ատիկա մեր թառթան վարժապետը չէ:

— էյ հա:

— էպայ ինչ կըսես, ես մանուկ էի նէ ինծի այր բէն, գիմ, գառ կուտար, հիմայ 25 տարուան եղեր եմ. ատիկա քանի տարուան եղած կըլլայ:

— ինչ կիտես գուն ալ. ալլահալէմ աս առտու քիշ մը աւելի փախցուցեր էս. Աս առջեւնուս տօնը գայ նէ (Ծընունդ) 69ին մէջ տի կոխէ. չե՞ս գիտեր հիմայ պղտիկի կարգուիլը պարիթ է:

— 69 ըսիր, հա՛. հա՛. հա՛. թամամ 70 ըլլայ նէ, տէտիյս ըսածը թէիշտ կըլլայ. «Եէթմիշ իշի պիթմի». նալերը կը նետէ. Մոռցայ հարցընելու, առածը ո՞ր տեղուանքը կայ.

— Ես ալ ատոր վրայ կը մսմտայի կոր և քեզի պիտի հարցընէի. նէ իսէ իշիմիզ տիւզկիւն. իրիկունը աղուանները կը նայիմ վազը քեզի ճուղապը կուտամ:

— Թահմինճա քանի՛ տարու կայ:

— Զեմ գիտեր ամա, կարելի է գուն գիտնաս, Զանչանին Պաղճիկն է:

— Զանչանին. ծօ անիկա անճախ 13 տարու կայ, ըսես ատ մարդը հացը ծամել տալու համար կընիկ կառնէ կոր:

— Կըսես հրմա, Ույվանէսը հարուստ է, աղջիկին հօրը ջուխտ մը էօքիւզով արապա մը պիտի առնէ:

— Ճանմ սրտիս փօրիս մէջ չըռողփիր, հիշ 69 տարու մարդ մը 13 տարու աղջկան մը կը յարմարի:

— Ինչու չէ, իր աղճիկին պէս կը մեծցնէ:

— Աղէկ ըսիր աս իրկուն գամ, հէ:

— Հըպա. մէյէր չի տի գաս, հրմանայէ օր կանուխ գաս: Էյ մնաս բարով շիմտիլիք:

— Երթաս բարով:

— Խաթուն հարսն ալ հետդ բեր:

— Նէլինք:

(Յակոր աղան առանձին մնալով). Երթամ քիչ մըն ալ Աստիկ աղայէն տնկեմ, կտոր մը չամիչ վերցընեմ:

— Ծօ, Աստիկ:

— Օյ, հրամեցէք, Ակոյ, գուք ալ հոս կուգաք եղեր.

— Պոշպողազութիւն չուզեր. գիտես որ ատ կեղծաւորսւթիւնը չեմ կլեր. սրտելին հատ մը լից նէլիմ:

— Հրամէ ասիկա աղուր տիւզ է:

— Ծօ, հատ մըն ալ տուր, — ասիկա աղուաս պիլէ չը թրջեց. հէմ աս զուշի

ամանը վերցու տէ, պարտախով տուր:

— Փէք աղէկ, Ակոյ, Ալլահալէմ աս իրկուն կէնէ նիշանածիդ տիերթաս:

— Նէյիմ, գործը կիտէ. Աղէկ լահանայէ թուրշի մը տուր:

— Հրամմեցէք:

— Էյ քանի փարա տի տամ:

— Երկուրուկէս, չորս զուրուշ, էռսուն փարայ, տօխսանըհինդ սանթիմ:

— Ինչ կըսես ծօ, տեղ կը չափես, ինչ կընես:

— Կը չարէսի բան մը կա՛յ եա, իշտը սա է գինը.

— Տէ. տէ, էրկան մըներ, առ սակած մը մանածը, մօրըս մանածէն վերցուցի, ինչ մընայ առնելիքս նը ան ալ ուրիշ վախիթ խմելով կը լմացնեմ.

Այս ըսելով Յակոր աղան դուրս ելավ գինետունէն և պատէ ի պատղարնուելէ վերջ վերջապէս հարսնիքի տան առջեւ հասաւ:

(Յարունակելի)

ԱՌՑՆԻՆ ԽՐԱՑՆԵՐ

Տղայց հապէն. — Ետատ անգամ, մայրերն իրենց զաւակաց գլխուն մազերն չեն կտրեր: Մարք եթէ կը փափագին իրենց զաւակաց գլխուն վրայ տեսնել երկայն և առատ մազ, պէտք է որ յաճախ կտրեն մկրատի մը միջացաւ անոնց մազն: Օգտակար է նաեւ մերթընդ մերթ գլուխը շփել հեղանիւթով մը որ պէտք է բաղկանայ դգալ մը Ռուտ և համաշափ քանակութեամբ իտէւ ու նէլսնէ:

Աղոմի հոկենելու ինոր հը. — Արոշեալ քանակութեամբ սպիտակ պանիր առէք և 15 վայրկենի չափ ծեծեցէք զայն եռացեալ ջրոյ մէջ: Յետոյ թափեցէք քարի մը վրայ եթէ խմորի վերածուած է. հետը խառնեցէք իւր քանակութեան մէկ քառորդին չափ չը մարած կրի հետ և կունենաք ապակեաց հոմար ընտիր խէժ մը:

ԱՐՑՈՒԱՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՐԵՆ ԱՆՏՈՆ ՍԱՔՍԵԱՆ

ԽՄԲԱԳԻՐ Մ. ԳԱՎԱՄՊԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ն Շ Ա Ն Պ Ե Ր Պ Ե Ր Ե Ա Ն

ԳԱՆՏԻԱՆԸՆ ՀԱԼԻՄ ԴՐԴՈՒԼՈՒ ՍԱԳՈՆԸ

Մին էլ գատիմ Գանտիատա ալէա սապօն թապղ վէ իմալ օլունտուղու ումումուն մալիւմի տիր: Կիրխտին խալիս գէյթուն եալը վէ նաթրօն վէ չօրագ իլէ եարլան սապօնլարը ձիւմիէ ինտինտէ մագպուլ վէ միւթէպէր իքէն, պունլար պիր գաչ սէնէտէն պէրու Միտիլի, էտրէմիտ, Այվալըդ վէ սայիր մահէլէբուտէ թագիթ օլունմագաս վէ ֆիյաթընը էկվին տիւշւրմէք իշիւն սոտա իլէ պիր նէվ թալագ թօրրաղի վէ պալ մատէնի կիպի ինսանըն տիշինէ վէ սաչ վէ թէնինէ դարար կէթիրի էնզալար գարըշտըրըլմագտա տըրը: պիլ ճիւմիէ մէմալիքտէ էլեէվմ «աթըլմագտա օլան սապօնլար էկալինին սաշլարընը տէօքմէքտէ վէ չամաչըրըտա նիհաեկթիւ տէֆա եըյգամագէլ չիւրիւթմէքտէ տիր: պու կիպի թագլիտ ուսունլարըն սաշլարը աէօքիւպ սաչ կըրան խասթէլիկի էկթիրտիկի տախի պէտիհի տիր:

Մաարիփաթը աճիդանէմ իլէ իմալ օլունան պու «Գօգուլու սապօն» իսէ, վիճուտ վէ տիշլէր իշիւն Փայիտէլի օլուուղու կիպի, սաշլարըտա ուզամըր վէ գօգուսու օն կիւն գատար չամաշըրտան ըլգմազ: սապօնլարըն ֆէնալըլընտան չիմտլիյէ գատար հանրմալարըն սաշլարը տէօքիւլմէքտէ իքէն, ումումա պիր խըտմէթը միւֆթէսիրէ օլմագ իւզրէ, կիւղէլ իիւլ հազը, աթարիեաթ իլէ իմալ օլունմուշ օլան պու սապօնա «Սաշ իւաճը» տէնիլէն սու տախի գարըշտըրըլմը օլտուլունտան, սաշլարը տէօքիւլմէքտէն մուհաֆազա իտէպիլիր:

Գըեէյի ճիտիտի սանտըգլա տէօթ զուրուշա Փիրոււթ օլունուպ. թաշրատան տախի բէշինէն սիբարը օլունուր իսէ, սէրիան կէօնտէբիլիր: Ումումի տէբօզիթօմահալի, իսթանպօլտա Ասմա ալթընտան 7 նօմբոլու մաղազամ օլտուլու, վէ արգու իտէնէրին պիր մըգտար ալոււպ թէճրիւպէ իյէմէլէրի իւան օլունուր:

ՖՈԱՆԳՖՈՐԹՈՒԻԱԶ

ՏԵՂԻԳ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱԾԸ

Աշումակէ Գրանգ 6,250,000

Ենթիեաթ ազէւսի ֆրանգ 1,270,000

Մէջքիւր գումբանիա տէնիզ գաղալարընա գարշը վարօրյարտա վէ կէ-միլէրտէ եխւքէնիէն մալլէրի , վէ քէզալիք բօսթա իտարէլէրինէ թէսլիմ օլունան միւճէվհէրաթ վէ եախօտ պանդնօթ էվրագը զաեեթ է հվէնիեէթ վէ սուհուլէթլէս սիկուրլժա իտէր :

Պու ճիհէթլէ մէպալիղի քիւլիեէեի սիկուրթա իտէպիլմէ ք իշին իշպու գումբանիա կվօրատա 13 թանէ պիւեիւք սիկուրթա գումբանիալարըյլա պիրլէչմիշ տիր : Պունլարըն թէքմիլ սէրժաեէ վէ իհթիեաթ ազչսփ 100: 000,000 ֆրանգը կէչէր .

Էքմիլ Թիւրքիա աճէնթէսի

ՀԱՅՊՈՒՐԿ ՄԻՒՆԻՖ ՊԻՐԼԵՇՄԻՑ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐԵԼ ՍԻԿՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱԼԱՐԸ

Աշրմաեւէ	Գրանդ	8,000,000
Ինթիեաթ ազէսով 1888 Յունիոէ գատար	Գրանդ	4,817,262
Ենէվի իրաւութեան 1888 Յունիոէ գատար	Գրանդ	10,069,700

Մալիւմաթ. — Եկրքէթլէրիմիզին Տէրիսատէթ պանքէրլէրի պուլունոն Ներսէսեան Բէտէր վէ Մախտումու էֆէնտիլէր՝ հիսապը կէօրիւմիւշ, վէ միւտիրիեէթի ումումինէ թարափընտան թաստիգ օլունմուշ հէր կիւնա զարար ու զիւանը թազմինէ թէմամիլլէ թալիմաթ ախզ ելլէմիշէր տիր:

— 92 —

Ճանագրողը . ճշմարտութիւնը խօսելով՝ այդ-
անուանք չափազանց չէին :

— Լաւ , պարսն , լաւ . ա'լ բաւական է : Երբէք չպիտի մոռնամ ձեր այս անքաղաքավազ-ըութիւնը :

—Բայց, զեզառին, ինձ կը թուի թէ . . .

Հարսն իսկոյն հեռացաւ առանց աւելորդ խօսք մտիկ ընելու և խրոխտ ակնարկ մը նետերով ծիւվաելի զբայ, որ նմա ցոյց տուած չնորհալից խոնարհութիւն մը :

— Զիս փորձանքի հանդիպցուցիր , ըստ
թանդալոն իր բարեկամին . կինս բարկացեր է
ինձ գէմ . ես եմ եղեր պատճառ որ տի-
կին Պուլառի գլխու զարդն աւրուեր է .
գլխանոցին վարդեցն ու մազերը կորսուեր
են . . .

— ինչէ՞ն : Այդ Պ. Ֆուշեագն ինչո՞ւ աւելի
պինդ չի բռնեց իր պարուհին . Օ՞ն, անհոգ եղիք
դռն . խենդ բաներու ականջ մի կախեր . կը-
նիկդ պարելով ամեն բան կը մոռնայ : Բոլոր
այս կանանց մէջ շատեր տեսայ, որոնք գլխու-
զարդին զրայ ինդալէ կը ճաթէին : Բայց եղ-
բայրս կուգայ, ուրախ կերպարանք մը ունի :

Արդարեւ կիւսթավի ճակտին վրայ ուրա-
խութեան ճառագայթ մը կը փողփողէր, մօ-
տենալով բաւ մեսին.

- 89 -

Խեղճ ֆույեադի ճակատէն քրտանց խոշոր
կայլակներ կը հոռէին . գէմքը ծիրանիի գոյն
առած էր . իր պարզն կերը պինդ բռնելու պար-
տաւորեալ էր . միանգամայն հարկ էր որ զգու .
շանար միւս պարողաց բախելէ , որոց տիկին
Պույառ միշտ պատրաստ էր զարնուելու :

Այս գժնդակ աշխատութիւնն երկար չի
տեւեց սակայն . անձնասիրութեանը համար Պ-
Ֆուլեադ կանգ առնուլ չեր ուզեր , բայց եկաւ
վայրկեան մը , յորում խելքը ցնորեցաւ . այն
ժամանակ ալ չի կրցաւ զգուշանալ միւս պա-
րողաց բախելէ , որք անընդհատ կը դառնա-
յին . մէկ կողմէն քշուելով , միւս կողմէն հըր-
ուելով վերջապէս ծիւդոնոյի անցքին վրայ գըտ-
նուելու . գժբախտութիւնը ունեցաւ :

Այդ գեղանի մարդն , որ իր կարողութեան
համահաւասար կնոջ մը հետ վալս կը խաղար ,
տիկին Պուլառն ու Պ. Ֆուլեադն այնպիսի սաստ-
կութեամբ մը հրեց , որ երկուքն ալ չի կրնա-
լով ուժգնութեան դիմաղըել , գետին գլո-
րեցան , Պ. Ֆուլեադ կռնակի վրայ | և տիկինը
անոր վրայ :

Բարեբախտապէս Օթէրայի պարահանդիսինն
մէջ չէին, որ պարողները դեռ շարունակէին
պարն. մասնաւոր պարահանդիսներու մէջ,
երբոր նմանօրինակ դէպք մը պատահի, երա-

ՄԱՅԵՐ ԳՈՒՐՔԱՆԵԿԱՆԱԼԻ

ՐՈՒՊԱ ՍԱՂԱԶԱԱԾԵ

Պէօուլու թմրնել գալըշը
ՍԱՄՎՊՈԼ ՔէօՓԻՒ ՊԱՏԸ

Պէօյիւք ստուպար , գալըշար , աէւլիդանըլար , գըզար
վէ չոձուգլար իւնու հազըր վէ ըստարտամա էնը պյի բռուպա-
լար , քանէւալար , չէմիհիէւր , չուրիմնէր վէ դարիհիւմ վէ
Դարիինէմ
չէր ոն պէտ կիւնոէ մէկրմէ մախուս մօսս մալւար վիւ-
րուս իսէնէ տիր ,
Սամթւան մալւէրին քեսֆիո՞ մէրիննէ մէ տայանազւ
վէ որիւ զիւն մալւար ալըր ,
Մայէր գում մասնապիւն գամիսէսի տայաս էկըր վէ էշ-
կին ՄԱԼ ԱԱԹՄԱԳ , տան իսրաէթ պուլունանու օլուուղիւն
պիր զիւրէթէ մարտազանըզ թէմիֆ իսէն բազպէթու
միւ շերիւն էէօրէնէքէր տիր ,
Շիւոէ
ԽՄՔԵՏ, րիթէ մէ ԳԱՀԻՐԻ
Հայուէին պադալըմ ՄԱՅԵՐ

ՆԵԱՆ ՄԱՅԼԲՄԵԱՆ

ԿԱ Ի Ք Ե Ր Ո Ւ . Վ Ե Ր Ա Բ Ե Ր Ե Ա Լ . Ա Պ Ր Ա Ն Ք Ն Ե Ր .

ԵՐԿԱՓ , ՊՈՂՊԱՏ , ԵՎ ԶԱԽԱՋԱՆ ՆԵՐԿՈ

ՂԱՄԱԲՄ ՄԱՀԻՄԱՆՍԻՅէ ԳՈՎՐԳ ԲԻՒ 48
ԱՆՂՂԱՅ ՄԵՀԱԿԻ ԿԱԶԻՒՆ ԳՈՎՐԳ ԲԻՒ 36

Պ Օ Լ Ի Ւ Տ :

— 90 —

Ժշտապետը նշան մը կ'ընէ նուագածուաց , որք
անմիջապէս կը դադրին ածելէ :

Բոլոր պարողք կանգ առին ուրեմն , և իս-
կոյն փութացին վերցունել այս պարողներն ,
որք գետինը փուուած էին վրայէ վրայ . Ֆուլ-
եագ տեղէն չէր կրնար շարժիլ վասն զի տիկին
Պուլառն ունէր իր վրայ և այդ կինն անոր բե-
րանը կը մտցունէր իր գլխու վարդերն ու իր
սեւաթուխ մազերուն արձակ խոպոպները .
Վերջապէս ոտքի հանեցին զանոնք , և բովան-
դակ կանայք փութացին ըսել տիկին Պուլառի
թէ շատ համեստորէն ինկած էր և թէ ճնկնա-
նակապներուն ծայրն անգամ տեսնուած չէր
ինկած միջոցին :

Այս ապահովութիւնը շատ քիչ մխիթարեց
զտիկին Պուլառ իր զգացած վշտէն , վասն զի
իր գլխու զարդը տակն ու վրայ եղած էր .
բարկացկոտ ակնարկներ կը ձգէր իր վարդերուն
վրայ , որք տախտակամածին վրայ ցիր ու ցան
կը կենային : Պ. Փուլեագ աւելի արդահատե-
լի վիճակ մը ունէր . խեղճին քիթը բերանը
ճանկուտուած էր և արինկուայ եղած : Ասոր
պատճառը խիստ պարզ է . Ընդհանրապէս կա-
նալը մեծ քանակութեամբ գնդասեղ կը գոր-
ծածեն . իրենց գլխուզարդը ամբողջացնելու

— 91 —

համար . ուստի տիկին Պուլառի գլխանոցը բըռ .
նող գնդասեղները խեղճին քիթը բերանը ճան .
կոտած էին , կատուի մը խայթուածներուն նը-
ման :

Սէզառին՝ այս գէպքն իմանալուն պէս՝ իս-
կոյն գնաց իր էրիկը գտաւ և խստութեամբ
ըսաւ :

— Պատահած գէպքը իմացա՞ք , պարոն .
Տիկին Պուլառի գետին գլորելուն պատճառը
գուք էք : Խեղճին գլխու զարդը տակն ու վը-
րայ եղեր է , վարդերուն ու մազերուն մէկ մա-
սը կորսուեր են , Պ. Փուլեագի գէմքն ալ վե-
րէն ի վար ճանկուտուեր է , ասոնց ամենուն ալ
գուք տեղի տուիք , հասկըցա՞ք :

— Ինչու ես տեղի տամ , միամիտ բարեկա-
մուհիս : Եթէ տիկին Պուլառ կեղծ մազ կը գոր-
ծածէ , յանցանքն իմա է . Եթէ Պ. Փուլեագ իր
անյաշողակութեամբ գետին գլորած է , պա-
տասխանատուն ե՞ս եմ :

— Այս , պարոն . գուք էք . վասն զի ե-
թէ տիկին Պուլառի հետ խաղալու յօժարու-
թիւն ցոյց տայիք . ինչպէս որ խօստացաք ,
ասոնց և ոչ մին կը պատահէր :

— Խօստացա՞յ . . . : Եատ ազնուասիրտ էք ,
սիրելի բարեկամուհիս : Միթէ ե՞ս էի այդչափ
կնոջ անունները բարէ տախտակին վրայ ար-